

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนของเกษตรกรจังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เกษตรกร ซึ่งมีระเบียบวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรสมาชิกที่ไม่เป็นกรรมการบริหารศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 8 ศูนย์ ๆ ละ 20 คน รวม 160 คน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 อำเภอบางบ่อ

1.1.1 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลบางพลีน้อย

จำนวน 20 คน

1.1.2 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลคลองสวน

จำนวน 20 คน

1.1.3 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลบ้านระกาศ

จำนวน 20 คน

1.1.4 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลเปร็ง

จำนวน 20 คน

1.1.5 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลคลองนิมมาตรา

จำนวน 20 คน

1.2 กิ่งอำเภอบางเสาธง

1.2.1 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลบางเสาธง หมู่ที่ 7

จำนวน 20 คน

1.2.2 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลบางเสาธง หมู่ที่ 12

จำนวน 20 คน

1.2.3 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลศิระจรเข้ใหญ่

จำนวน 20 คน

เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มาก จึงศึกษาประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ซึ่งได้สร้างจากแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับกรอบแนวคิด โดยใช้คำถามแบบเปิดและปิด แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมบางประการของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ตอนที่ 2 สภาพทางเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน
- ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน

ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน

สำหรับคำถามเกี่ยวกับความรู้ของเกษตรกรในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี การติดต่อสื่อสารการสนับสนุนจากโครงการ และการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ได้กำหนดเกณฑ์การวัด ดังนี้

1. คำถามเกี่ยวกับความรู้ของเกษตรกรในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ได้กำหนดคะแนน ดังนี้

0 คะแนน = ตอบผิด

1 คะแนน = ตอบถูก

2. คำถามเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร ได้กำหนดระดับคะแนนดังนี้

1 คะแนน = ติดต่อกัน ๑ ครั้ง

2 คะแนน = เป็นครั้งคราว

3 คะแนน = สม่ำเสมอ

3. คะแนนเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ได้กำหนดคะแนน ดังนี้

0 คะแนน = ไม่ได้รับการสนับสนุน

1 คะแนน = ได้รับการสนับสนุน

4. คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ได้กำหนดคะแนน ดังนี้

1 คะแนน = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2 คะแนน = มีส่วนร่วมน้อย

3 คะแนน = มีส่วนร่วมปานกลาง

4 คะแนน = มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก

5 คะแนน = มีส่วนร่วมมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลในการนัดหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน โดยชี้แจงทำความเข้าใจกับเกษตรกรถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งได้อธิบายถึงคำถามเป็นรายข้อแล้วทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลจนครบตามจำนวนเป้าหมายที่กำหนด คือ 160 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจบางประการ ปัจจัยแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ ปัจจัยด้านการสนับสนุนของโครงการ ระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการ ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ปัญหาข้อเสนอแนะของเกษตรกร โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าน้ำหนักเฉลี่ย (mean weight score)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารของเกษตรกรในโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน นำคะแนนของแต่ละระดับมาหาค่าน้ำหนักเฉลี่ย (mean weight score) แล้วจัดช่วงคะแนนเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินระดับการติดต่อสื่อสารของเกษตรกร ดังนี้

1.00 – 1.66 คะแนน = ติดต่อนาน ๆ ครั้ง

1.67 – 2.33 คะแนน = เป็นครั้งคราว

2.34 – 3.00 คะแนน = สม่ำเสมอ

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน โดยใช้ค่าน้ำหนักเฉลี่ย ดังนี้

1.00 – 1.80 คะแนน = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

1.81 – 2.60 คะแนน = มีส่วนร่วมน้อย

2.61 – 3.40 คะแนน = มีส่วนร่วมปานกลาง

3.41 – 4.20 คะแนน = มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก

4.21 – 5.00 คะแนน = มีส่วนร่วมมากที่สุด